

EUROOPA PARLAMENT

2014–2019

Istungidokument

16.9.2014

B8-0134/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

Iraagi ja Süüria kohta ning rühmitise Islamiriik pealetungi, sealhulgas vähemuste tagakiusamise kohta
(2014/2843(RSP))

Javier Nart, Robert Rochefort, Andrus Ansip, Marielle de Sarnez, Juan Carlos Girauta Vidal, Ramon Tremosa i Balcells, Frédérique Ries, Petr Ježek, Gérard Deprez, Petras Auštrevičius, Johannes Cornelis van Baalen, Ivan Jakovčić, Fredrick Federley, Marietje Schaake, Louis Michel
fraktsiooni ALDE nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon Iraagi ja Süüria kohta ning rühmitise Islamiriik pealetungi, sealhulgas vähemuste tagakiusamise kohta (2014/2843(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Iraagi ja Süüria kohta, eelkõige 6. veebruari 2014. aasta resolutsiooni olukorra kohta Süürias¹ ja 17. juuli 2014. aasta resolutsiooni olukorra kohta Iraagis²,
  - võttes arvesse välisasjade nõukogu järeldusi Iraagi kohta, eelkõige 15. augusti 2014. aasta järeldusi; võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 30. augusti 2014. aasta järeldusi Iraagi ja Süüria kohta,
  - võttes arvesse partnerlus- ja koostöölepingut ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Iraagi Vabariigi vahel ning oma 17. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni ELi ja Iraagi vahelise partnerlus- ja koostöölepingu kohta³,
  - võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri avaldusi Iraagi ja Süüria kohta,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, mille osalised on ka Iraak ja Süüria,
  - võttes arvesse 24. juunil 2013. aastal vastu võetud ELi suuniseid usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitse kohta,
  - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avaldusi Iraagi ja Süüria kohta,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et Iraak ja Süüria peavad endiselt lahendama tõsisid poliitilisi, julgeolekualaseid ja sotsiaal-majanduslikke probleeme, ning arvestades, et mõlema riigi poliitikamaastik on äärmiselt killustunud ning vägivald poolt räsitud, mis on suureks takistuseks Iraagi ja Süüria elanike õiguspärastes püüdlustes saavutada rahu ja heaolu ning minna üle tõelisele demokraatiale; arvestades, et Süüria president Assad ja tema valitsus on endiselt kindlalt võimul;
- B. arvestades, et Al-Qaidast lahku löönud džihaadirühmitis Islamiriik (IS) – endine Iraagi ja Levanti Islamiriik (ISIL) – on vallutanud osa Ida-Süüriast, sealhulgas Süüria suurima

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0099.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2014)0011.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0022.

tammi ja strateegiliselt tähtsa Tabqa õhubaasi, samuti suure osa Iraagist ning on korraldanud seejärel kodanike kiirhukkamisi, šariaadi range tõlgenduse kehtestamise ning šiiitide, sufide, sunniitide ja kristlaste palvekohtade ja pühamute hävitamisi; arvestades, et viimastel kuudel on IS rünnanud veel linnu ja alasid ning on hukanud, röövinud ja tapnud tsiviilisikuid, sõdureid, kohalike hõimude liikmeid, ajakirjanikke, esmaabi andjaid, usulahkude ja muude usuvähemuste liikmeid Ida-Süürias ja Põhja-Iraagis, jätkates ülemäärase vägivalda kestvat lainet; arvestades, et naised ja tütarlapsed moodustavad ühe kõige haavatavama rühma pagulaste seas ning esineb teateid naiste ja tütarlaste sihiteadliku ründamise kohta Iraagis ning ISi ja muude relvarühmitiste võitlejate poolt toime pandud röövimiste, vägistamiste ja sundabielude kohta; arvestades, et arvamuste kohaselt elab Iraagis ja Süürias ISi võimu all neli miljonit tsiviilisikut, sageli äärmiselt kahetsusväärsetes humanitaaringimustes;

- C. arvestades, et Süüria riigi implosioon, Iraagi ja Süüria piiri desintegratsioon ning sektantlik konflikt on andnud ISile ja muudele äärmusrühmitistele, näiteks Al-Qaidaga seotud Jabhat Al-Nusrale võimalused oma kohalolu tugevdamiseks nii Süürias kui ka Iraagis;
- D. arvestades, et kestev vägivaldne kriis Süürias on toonud kaasa ajaloos enneolematu ulatusega humanitaarkatastroofi, mille tagajärjeks on rohkem kui 191 000 tapetut, kellest suurem osa olid tsiviilisikud, rohkem kui 6,4 miljonit sisepõgenikku ja rohkem kui 3 miljonit Süüria pagulast, kes on pagenud peamiselt Liibanoni (1,17 miljonit pagulast), Türgi (832 000), Jordaaniasse (613 000), Iraaki (215 000) ning Egiptusesse ja Põhja-Aafrikasse (162 000); arvestades, et etnilised ja usuvähemused, samuti naised ja lapsed on kriisis eriti haavatavas olukorras; arvestades, et peaaegu ühe viiendiku maailma põgenikest moodustavad praegu Süüria pagulased; arvestades, et 145 000 Süüria pagulasest naist, kes on ühtlasi perepead, seisavad silmitsi võimatu võitlusega ellujäämise eest; arvestades, et Lähis-Idas tegutseva ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsiooni (UNRWA) kohaselt on umbes 540 000 Palestiina pagulasest, kes on registreeritud nimetatud organisatsioonis Süürias, hinnanguliselt rohkem kui 50 % asustatud ümber kas Süürias või naaberriikides; arvestades, et ÜRO on kirjeldanud Süüria kriisi kui lähiajaloo rängimat humanitaarkriisi;
- E. arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti väitel on peaaegu 50 % kõikidest süürlastes kaotanud oma kodu ja 40 % pagulastest on sunnitud kannatama nõuetele mittevastavaid elamistingimusi; arvestades, et ÜRO kohaselt elab kolm süürlast neljast vaesuses ja töötus on suurem kui 50 %; arvestades, et jätkuval vägivaldal on olnud väga tugev destabiliseeriv mõju naaberriikidele, eriti massiliste pagulasvoogude tõttu; arvestades, et neil riikidel on endalgi väga suuri siseprobleeme ning eriti haavatavad on Liibanon ja Jordaania; arvestades, et EL on jätkuvalt Süüria kriisile rahvusvahelisel tasandil reageerimise juhtpositsioonil, kusjuures humanitaar-, arengu-, majandus- ja stabilisatsiooniabi eelarve suurus on umbes 2,8 miljardit eurot; arvestades, et kõikidest nendest jõupingutustest hoolimata ei suuda rahvusvaheline üldsus täita süürlaste ega pagulastele varjupaika andvate riikide vajadusi;
- F. arvestades, et ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo (OCHA) andmetel on Iraagi kesk- ja põhjaosas hinnanguliselt 1,2 miljonit riigisisest põgenikku ning hinnanguliselt 1,5 miljonit inimest vajavad humanitaarabi; arvestades, et ISi esilekerkimine on

põhjustanud humanitaarkriisi, eelkõige arvukate tsiviilelanikest põgenike näol; arvestades, et komisjon on otsustanud suurendada Iraagile antavat humanitaarabi viie miljoni euro võrra, et osutada esmast abi põgenikele, mille tulemusel ulatub 2014. aastal seni Iraagile antud humanitaarabi 17 miljoni euroni; arvestades, et komisjoni Iraagile alates 2013. aastast antava humanitaarabi suuruseks on praegu peaaegu 59 miljonit eurot, sealhulgas 700 000 eurot on eraldatud ELi algatuse „Children of Peace” raames;

- G. arvestades, et EL on tunnistanud arvukalt sisepõgenikke vastu võtvale Kurdistani piirkonnale ja Kurdistani piirkondlikule omavalitsusele pandud koormust;
- H. arvestades, et paljud iraaklased ja süürlased on ISi edasitungivate vägede tõttu jäänud konfliktipiirkonda lõksu või kogevad raskusi avatud piiriületuspunktideni jõudmisel; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet kardab niisuguste süürlaste elude pärast, kes on jäänud lõksu kõrvalise asukohaga al Obaidi pagulaslaagrisse Iraagis pärast seda, kui ÜRO asutused ja muud rühmitised olid sunnitud oma bürood maha jätma, samas kui veel 3000 süürlasest pagulast elab lähedalasuvas Al Qaimi linnas; arvestades, et pagulased on sageli sunnitud tasuma eraisikutele üüratuid altkäemakse ja läbima ohtlikke põgenemisteid Jordaania kõrbes;
- I. arvestades, et Hama provintsis asuv valdavalt kristlik linn Mhardeh asub nüüd Al-Qaidaga seotud Jabhat Al-Nusra rinde piiramisrõngas; arvestades, et 11. septembril 2014. aastal vabastas Jabhat Al-Nusra rinne 45 fidžilast, kes olid seal ÜRO rahuvalvajatena ning keda hoiti röövitud kinni üle kahe nädala ja ähvardati šariaadikohase kohtumenetlusega;
- J. arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti väitel on kõnealuses piirkonnas endiselt väga keeruline tegutseda eesmärgiga anda tsiviilisikutele ja pagulastele nõuetekohast abi, mida nad vajavad; arvestades, et oluline on leida sadadele tuhandetele Süüria ja Iraagi pagulastele varjupaik enne talve saabumist;
- K. arvestades, et arvukad äärmuslike islamistlike kavatsustega võõramaised või ELi päritolu võitlejad on konfliktipiirkonnas võidelnud või võitlevad seal praegugi; arvestades, et Londonis asuva Radikaliseerumise Uuringute Rahvusvahelise Keskuse (International Centre for the Study of Radicalisation) hinnangul jääb praegu välisvõitlejate koguarv Süürias vahemikku 11 000 ja 12 000, kusjuures umbes 3000 nendest on pärit läänest; arvestades, et tuleb võtta meetmeid, et takistada neid võitlejaid kõnealusesse piirkonda reisimast; arvestades, et liikmesriikide valitsused on kuulutanud kõnealused ELi kodanikud julgeolekuriskiks;
- L. arvestades, et tõstatatud on võimalus korraldada Süüria idaosas õhurünnakuid ilma president Assadi eelneva heakskiiduta; arvestades, et 5. septembril 2014. aastal toimunud NATO kohtumisel moodustati ISi-vastane koalitsioon; arvestades, et Euroopa välisteenistus töötab praegu välja kõikehõlmavat piirkondlikku strateegiat ISist tuleneva ohu käsitlemiseks; arvestades, et 10. septembril 2014. aastal avalikustas USA president Obama oma ISi vastu võitlemise strateegia, mis hõlmab muude meetmete hulgas süsteemsete õhurünnakute korraldamist ISi sihtmärkide vastu („kus iganes need on”), sealhulgas Süürias, suuremat toetust liitlaste maavägedele, kes võitlevad ISi vastu, ning suuremaid terrorismivastaseid jõupingutusi, mille eesmärk on teha lõpp rühmitise rahastamisele; arvestades, et Araabia Liiga on lubanud tugevdada koostööd ISi

kukutamiseks Süürias ja Iraagis;

- M. arvestades, et IS on taganud endale märkimisväärsed tuluallikad, röövides oma võimu all olevatel aladel asuvaid panku ja ettevõtteid, haarates enda kätte kuni kuus Süüria naftavälja, sealhulgas Süüria suurima, Iraagi piiri lähedal asuva al-Omari naftavälja ning saades raha rikastelt annetajatelt, eelkõige Saudi Araabiast, Katarist, Kuveidist ja Araabia Ühendemiraatidest;
1. on ülimalt mures Iraagis ja Süürias valitseva julgeoleku- ja humanitaarolukorra halvenemise pärast, mis tuleneb nende territooriumi teatavate osade okupeerimisest ISi poolt; mõistab kindlalt hukka valimatud tapmised ja inimõiguste rikkumised, mille nimetatud organisatsioon ja muud terroriorganisatsioonid on toime pannud eelkõige kristlike ning muude usu- ja etniliste vähemuste vastu, näiteks jeziidid, kes peaksid olema uue demokraatliku Iraagi ja Süüria osa, ning kõige haavatavamate elanikerühmade vastu;
  2. mõistab teravalt hukka tsiviilobjektide, sealhulgas haiglate, koolide ja pühapaikade vastu suunatud rünnakud ning konflikti raames hukkamiste ja seksuaalvägivalla kasutamise; toonitab, et nende tegude toimepanijad ei tohiks jääda karistamata; on sügavalt mures humanitaarkriisi ja tsiviilelanike ulatusliku ümberasustamise pärast;
  3. väljendab muret tsiviilelanikkonna vastu suunatud mis tahes liiki vägivalla suurenemise pärast; kutsub komisjoni üles võtma kasutusele meetmed, et ennetada naiste ja laste vastu suunatud vägivalda, eelkõige tütarlaste sundabielusid;
  4. tunneb heameelt teate üle uue kaasava valitsuse moodustamise kohta Iraagis ja õnnitleb Haider al-Abadi tema Iraagi peaministriks kinnitamise puhul; väljendab jätkuvat toetust põhiseaduslikule protsessile, rõhutades praegusele kriisile poliitilise lahenduse leidmise tähtsust ja kaasava valitsuse moodustamise ülimalt olulisust; kutsub piirkonna kõiki osapooli üles panustama Iraagis julgeoleku ja stabiilsuse edendamise alastesse jõupingutustesse ning eelkõige julgustama Iraagi valitsust sunniitide vähemusele vastu tulema ja viima sõjaväes läbi kaasavad, usuerisusi eiravad ja erapooletud ümberkorraldused;
  5. tuletab meelde, et ebastabiilsus Süürias, mille põhjustas Assadi režiimi jõhker sõda oma rahva vastu, on võimaldanud ISil edu saavutada; väljendab muret asjaolu pärast, et Süüria konfliktis osaleb üha rohkem islami äärmusrühmitisi ja välismaalastest võitlejaid, et riigis on suurenenud usuliselt ja etniliselt motiveeritud vägivald ning et opositsioon on jätkuvalt killustunud ja seesmiselt lõhestatud; on seisukohal, et püsiv lahendus nõuab kiiresti poliitilist üleminekut Süüria juhitava kaasava poliitilise protsessi kaudu, mida toetab rahvusvaheline üldsus, ning julgustab jätkuvalt Süüria Revolutsiooni- ja Opositsioonijõudude Rahvuskoalitsiooni moodustama ühtsema, kaasava ja organiseeritud opositsioonirinde, seda nii sisemiselt kui ka väliselt;
  6. rõhutab, kui oluline on, et kõik osalejad pakuksid praeguses kriisis sõjalist kaitset Iraagi ja Süüria ühiskonna eriti haavatavatele rühmadele, näiteks etnilised ja usuvähemused, sealhulgas kristlased, jeziidid ja türkmeenid, ning et nad osaleksid tulevase püsiva lahenduse leidmisel eesmärgiga kaitsta nende elu ja säilitada riigis nende kultuuride-, rahvuste- ja religioonidevahelise koeksisteerimise traditsioonid tulevast uut Iraaki ja

Süüriat silmas pidades;

7. keeldub reservatsioonideta tunnustamast ja loeb ebaseaduslikuks ISi juhtide teadaannet kalifaadi moodustamise kohta selle kontrollitavates piirkondades ning on vastu igasugusele rahvusvaheliselt tunnustatud piiride ühepoolsele jõuga muutmisele, austades samal ajal ISi kontrolli all olevate territooriumide elanike põhiõigusi ja -vabadusi;
8. kordab oma seisukohta, et poliitiline lahendus peaks kaitsma Iraagi ja Süüria ühtsust, territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust;
9. on arvamusel, et piirkondlik dialoog ja koostöö on vajalikud, et tegeleda kõnealusel piirkonnas esinevate probleemidega ning peatada ISi ja muude äärmusrühmitiste tegevus; rõhutab, et EL peaks töötama välja asjaomase piirkonna kõikehõlmava poliitilise lähenemisviisi, ning rõhutab eriti seda, et Iraan, Saudi Araabia ja teised Pärsia lahe riigid tuleb oluliste osalejatena kaasata mis tahes pingelõdvendusalastesse jõupingutustesse Süürias ja Iraagis; kutsub rahvusvahelist üldsust ja eelkõige ELi üles soodustama niisugust dialoogi ja kaasama sellesse kõik olulised osapooled;
10. tunneb heameelt Iraagi valitsuse jõupingutuste üle, mida on tehtud koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning koostöös ÜROga, et tegeleda praeguse konflikti tõttu põgenenute pakiliste humanitaarvajadustega ja võidelda kõikide iraaklaste ees seisva terrorismiohu vastu, ning nõuab kõnealuste jõupingutuste intensiivistamist;
11. rõhutab, et kriisi enneolematut ulatust arvestades peab ELi ja kogu rahvusvahelise üldsuse jaoks olema esmatähtis leevendada nende miljonite süürlaste ja iraaklaste kannatusi, kes vajavad esmatähtsust ja põhiteenuseid; nõuab veel kord tungivalt, et EL ja liikmesriigid täidaksid oma humanitaaralased kohustused ning suurendaksid abi andmist Süüria ja Iraagi pagulastele ning kooskõlastaksid ühtlasi tulemuslikumalt oma selles valdkonnas tehtavaid jõupingutusi; taunib humanitaarabi osutamise püüete järjekindlat nurjamist ning kutsub kõiki konflikti osalisi ning eelkõige Assadi režiimi ja ISi üles austama üldisi inimõigusi, soodustama humanitaarabi ning toetuse andmist kõikide võimalike kanalite kaudu, sealhulgas piiri- ja konfliktiülel, ning tagama kõikide meditsiini- ja humanitaartöötajate turvalisuse; kutsub ELi üles avaldama kõikidele annetaajatele survet, et nad täidaksid oma lubadused ja täidaksid kiiresti endi võetud kohustused; tunneb heameelt ELi liikmesriikide võetud kohustuste üle, sest liit on suurim rahalise abi andja ja annab ka tulevikuks lubadusi;
12. tuletab meelde ÜRO ja Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni erikoordinaatori avaldust, mille kohaselt on 96 % Süüria keemiarelvadest hävitatud; nõuab ka ülejäänud relvade deaktiveerimist Süüria keemiarelvade hävitamise raamistiku kohaselt;
13. tuletab meelde, et terrorism selle kõikides avaldumisvormides kujutab endast üht kõige tõsisemat ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule ning et kõikide terroriaktide puhul (millal ja kelle poolt iganes need on toime pandud) on tegemist kuritegudega ja need on põhjendamatud, sõltumata sellest, millest need on ajendatud; kinnitab, et terrorismi ei tohi seostada ega peaks seostama mis tahes religiooni, rahvuse või tsivilisatsiooniga;

14. väljendab ülimalt muret asjaolu pärast, et konflikti on kaasatud üha rohkem välisvõitlejaid, ja tuletab meelde komisjoni 15. jaanuari 2014. aasta teatist terrorismi ja vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ennetamise kohta¹, milles komisjon kutsus liikmesriike üles suurendama oma jõupingutusi, mis on seotud potentsiaalsete võitlejate Süüriasse mineku ennetamisega ja sellega, kuidas nendega pärast konfliktikoldest naasmist kontakti astuda; rõhutab ennetuse, teavitustegevuse, rehabiliteerimise ja ühiskonda taasintegreerimise tähtsust; kutsus ELi liikmesriike üles intensiivistama koostööd ja teabevahetust üksteise vahel ja Türgiga;
15. tunneb heameelt Araabia Liiga 7. septembri 2014. aasta otsuse üle võtta vajalikud meetmed, et astuda vastu ISile ning teha koostööd rahvusvaheliste, piirkondlike ja riiklike jõupingutuste osas, mille eesmärk on võidelda Süürias ja Iraagis võitlejate vastu, ning kiita heaks ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon 2170; kutsus Araabia Liigat üles arutama 1998. aasta Araabia terrorismivastase konventsiooni muutmist, et see saaks astuda ülemaailmse terrorismi vastu üles mis tahes viisil, st sõjaliselt, poliitiliselt, intellektuaalselt ja majanduslikult;
16. tunneb heameelt Prantsusmaa algatusel Iraagis toimunud rahu- ja julgeolekukonverentsi kohtumise üle ning kutsus osalisriike üles koostama rahvusvahelise strateegia ISI terroristliku tegevuse vastu võitlemiseks asjaomasel piirkonnas, eelkõige külmutades nende rahaliste vahendite sissevoo ja tõkestades džihaadi võitlejate värbamisvoogu;
17. tunneb heameelt Ameerika Ühendriikide ja nende partnerite jõupingutuste üle peatada ISI edasitungimine ja hõlbustada humanitaarabi juurdepääsu; võtab teadmiseks Euroopa Ülemkogu 30. augusti järeldused, milles toetatakse eri liikmesriikide otsust saata Iraaki, sealhulgas Kurdistani piirkondlikule omavalitsusele, sõjalist materjali;
18. tunneb muret asjaolu pärast, et IS saab tulu naftamüügist; võtab teadmiseks ELi kavatsuse karmistada sanktsioone, et takistada ISI naftamüüki; nõuab seetõttu, et EL kehtestaks sanktsioonid kõikidele neile (valitsused, avaliku või erasektori äriühingud), kes on kaasatud ISI kontrolli all olevatelt aladelt ammutatud nafta transportimisse, muundamisse, rafineerimisse ja turustamisse, koos finantsvoogude rangete kontrollidega, et ennetada ISI majandustegevust ja sellepoolset maksuparadiiside ärakasutamist;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, Euroopa Liidu inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Iraagi valitsusele ja esindajatekogule, Kurdistani piirkondlikule omavalitsusele, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Inimõiguste Nõukogule.

---

¹ COM(2013)0941.